

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:

Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiune.

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune a

TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD

Viéti'a familiara la romani.

A fost in trecutu, si este si astadi puternica viéti'a familiara la romani. Romanulu in cas'a lui, fia ea casa mai buna, seau fia precum o-a dat Ddiu, s'a sentit acasa, neconturbatu de nimenea, pentru ca are cev'a famili'a, ce nu poti gasi nicairi in altu locu.

Adeverat'a iubire, adeverat'a dragoste a omului facia de omu o gasesci, si o poti gasi in lini'a prima numai intre ai tei, numai in familia. Chiar pentru acést'a viéti'a ténita in familia, viéti'a regulata, viéti'a buna din familia este bas'a si stêlpulu oricarei societati.

Si la noi, la romani, cu tóte necazurile trecutulu a remas pana in diu'a de astadi o puternica disciplina familiara in totu loculu, acolo adeca unde nu a potut petrunde slabitiunile si vitiele asia numitului timpulu modernu.

Langa acést'a se mai adaoge apoi imprejurarea ca la noi, la romani, iubirea de omu facia de omu s'a streplantat din familia la prieteni, la cunoscuti si asia mai departe, — asia incât la anumite locuri si timpuri intregu poporulu s'a privit de ceea ce este elu in adeveru: de o singura familia mare.

Biseric'a lui Cristos dupa principiile ei a pus totdeun'a pondu pre desvoltarea si intarirea familiei si prin iubirea din familia a intentionat se póta realisa idealulu bisericeii: de a face din intregu poporulu o turma si unu pastoriu.

In timpululu din urma viéti'a familiara a fost pre alocuria conturbata prin asia numitele concubinate, seau vietuiri ilegale, cari facu astadi ingrijiri tuturor confessiunilor. Biseric'a nu se póte uitá cu ochi indiferenti asupra acestui soiu de convietuiri, cu atât mai vèrtos nu, cu cât ele demoraliséza, si suprima ténél'a, bun'a ordine si disciplin'a familiei.

De aceea inca dela ivirea lor in societatea romanésca s'a facut ceea ce s'a potut pentru a-se suprimá, si a-se inlocui prin viéti'a familiara, prin casatoria dupa legea si vointi'a lui Ddiu. In specialu

in anulu trecutu in urm'a dispusetiunilor, luate din partea eparchiei s'a facut unu insemnatu pasu spre bine si in acésta directiune; si rezultatulu a fost, ca numerulu concubinatelor a scadiut in anulu trecutu cu un'a a patr'a parte facia de anii anteriori.

Cu acést'a inse nu s'a facut alt'a, decât unu micu inceputu, carele numai asia va duce la scopu, daca privirea si lucrarea bisericeii va fi ne'ntrrupt indreptata in directiunea de a stêrpi totalminte acestu reu socialu; èr pentru a poté face acést'a este neaperatu de lipsa a studiá causele, pentru cari unii credintiosi ai nostri traiescu in concubinatu.

Dupa cele ce am potut esperia si aflá noi in acésta privintia din datele oficiale, aceste cause sunt cu deosebire doue, si anume:

- 1) datin'a de a face ospetie costisitórie la incheierea casatoriei; si
- 2) usiurinti'a, cu carea unii din credintiosii nostri procedu la incheierea casatoriei, casatorind adeca fii lor cu licentie mai nainte de a fi ajuns e-tatea, in carea se-se póta determiná insisi cu dep-lina consciintia si maturitate pentru incheierea casatoriei.

Intêmpinàm deci cá si cause la latirea concubinatelor doue „datine stangace“; èr stêrpirea datinelor stangace dupa statutulu organicu apartiene la cerculu de competentia alu comitetelor parochiale. Legea nóstra organica a dis adeca: ca betranii si alesii satelor se ingrijésca a stêrpi datinele stangace din sate. Si intre datinele stangace se numera de sigur si concubinatele, precum si alte defecte, ce dóra vor mai fi de sigur in viéti'a poporului nostru;

Èr caus'a causelor, pentru carea nu s'a potut face mai multu in trecutu nici intru stêrpirea concubinatelor, nici intru stêrpirea altor datine stangace din poporu, — a fost ca chiar comitetele parochiale n'au fost destul de indemanatice, si destul de practice intru exerciarea insemnatei lor functiuni intru ridicarea moralitáti poporului. Am cam trecut inse acum binisior preste inceputu si in acésta directiune;

ér cá dovéda ne servese faptulu, ca unele comitete de ale nóstre au inceput deja se lucreze, — si dupa cât scim noi, daca in anulu trecutu a scadiut numerulu concubinateloru, o parte insemnata din meritu apertiene la activ'a respectivelor, comitete parochiale.

Este lucru mare si de pretiu, cá betranii satului, alesii poporului, cá organu bisericescu alu parochiei se iea asupra-si indreptarea datinelor stangace. Fiecare omu din comitetu are in satu unu anumitu cercu de ómeni, asupra caror'a are influintia, are adeca fiecare membru rudeni, prieteni, cunoscuti, detornici, seau ómeni, cu cari are alte afaceri private, si asupra caror'a densulu are trecere. Daca acum unu astfeliu de omu si-ar pune in cumpana trecerea spre a indreptá ceea ce vede, ca este reu in famili'a si in viéti'a casnica a ómenilor, facia de cari are trecere, atunci de sigur am merge fórt departe inainte. Comitétulu parochialu dupa spiritulu si tenórea legii nóstre organice este o scóla pentru membri si o scóla pentru satu, — o scóla, in carea invetiám a pune in aplicare legea lui Ddiu in viéti'a publica bisericesca-nationala, precum si in viéti'a nóstra privata, familiara.

Comitetele nóstre parochiale deci se vor pune faptice in servitiulu acestei scóle, daca vor stérpi mai antaiu concubinatele, si vor ridicá si intari viéti'a familiara.

Viéti'a si activitatea marelui invetiatoriu ecumenic Vasilie.

In restimpul infloririi literaturii bisericesci la Greci, o aparitiune maiestetica si impunatóre este cel dintái dintre parintii bisericesci capadocieni, Vasilie cel mare. El s'a nascut la an. 329 in Cesarea Capadociei. Tatal seu Vasilie, ca retor se bucurá de renume, desvoltându-si activitatea sa cea mai insemnata in Neocesarea. Bunic'a sa Macrin'a, elev'a episcopului Grigorie Taumaturgul (facetoriul de minuni) din Neocesarea, erá o matrona fórté piósa; ér maica sa Emeli'a, nu erá mai putien cucernica si temetóre de Ddiu. Si precum tatal seu erá un barbat erudit si religios, astfel au fost si toti fratii sei, asia Grigorie si Petru, cari devenira episcopi, de asemenea si Naucratie, carele ca ascet a murit de timpuriu, precum si sor'a sa Macrin'a.

Maic'a si bun'a sa au sadit de timpuriu sentimente religióse in inim'a frageda a lui Vasilie; ér elementele culturii scientifique le-au primit el dela tatal seu. A cercetat apoi mai multe scóle retorice si filosofice, pre cea din Cesarea Capadociei, din Constantinopolea si din Aten'a, unde a petrecut cinci ani. Aici a legat el prietenie intima cu compatriotul seu Grigorie, carele inca erá asia de insufletit de amóre catra biserica si sciintia, ca si Vasilie. Ambii nu cunoseau in tot orasiul numai dóue strade,

un'a ce ducea la biserica, si ceealalta ce conducea la scóla. Tot aici au facut dènsii cunoscentia si cu Iulian, carele mai tardiu ca imperat a primit atributul de apostat. — Parasind Aten'a la an 355 s'a re'ntors acasa, unde in scurt timp a devenit un retor renumit. Dupa-ce s'a botezat in etate aprópe de 26 de ani, de episcopul locului, la sfatul surorii sale a parasit carier'a de retor, si s'a dedicat ascesei, primind si hirotesi'a de lector. Spre a cunósce modulu de viéti'a a celor mai renumiti asceti, a caletorit cercetând manastirile séu locuintiele calugarilor, prin Siri'a, Palestin'a si Egipt; ér intorcându-se acasa, s'a stabilit in Pont, unde a intemeiat mai multe manastiri pentru monachi, ducènd si el insusi o viéti'a singuratica. Dupa mórtea tatalui seu atât maic'a cât si sor'a s'a inca au imbratisiat acest mod de viéti'a. In singuratatea sa ascetica séu monastica a avut Vasilie de sotiu pe Grigorie dela Nasianz, conscolariul si amicul seu intim din Cesarea si Aten'a. Aici petreceau ei in rugaciune, ascasa si studiu, ocupându-se cu predilectiune pe lângá s. scriptura cu scrierile lui Origen. Fructul acestui studiu intensiv si serios a fost o colectiune a locurilor celor mai alese din opurile lui Origen, intitulata „Filocali'a.“

La an. 364 venind Vasilie din singuratatea sa pontica la Cesarea Capadociei, orasiul seu natal, episcopul Eusebie 'l hirotoni intru presbiter, chiar fara convoirea lui prealabila, si 'l luà pe lângá sine, ca se-i ajute in conducerea episcopiei. Vasilie incepe acum o activitate marétiá si stralucita ca ascet si predicatoriu de o parte, ér de alta ca aparatoriu ager si infocat al ortodoxiei contra arianismului, patronat de imperatul Valens (364—378), precum si de organele si uneltele lui. Mai consacránd inca si averea sa pentru nenumerate scopuri filantropice si binefaceri fatia de seraci, s'a intemplat prea firesce ca renumele lui a crescut atat de mult, incát prin acest'a si-a atras ur'a si gelosi'a episcopului seu. Venind in ne'ntielegere séu disarmonie cu el, Vasilie se retrase la singuratatea sa pontica. Dar greutatea timpului 'l sili pre episcopul de a rechiem'a si a cere de nou ajutoriul lui Vasilie, in luptele cele grele, ce erau in ordinea dilei. Acum se distinsé asia de tare, incát dupa mórtea episcopului seu la an. 370, a fost el ales si ridicat in scaunul episcopesc din Cesarea, cu care erá imbinata si demnitatea metropolitana asupr'a Capadociei, precum si cea de exarch asupr'a diecesei Asiei mici resaritene séu a Pontului.

Vasilie cel mare a pastorit turm'a diecesei sale dela an. 370—379, murind in diu'a prima a lunei lui Ianuarie an. 379, abia in al 50-lea an al vietii sale, in urm'a ascesei aspre precum si a ostenelelor si luptelor multe ce le-a avut. Ca episcop nu numai a desvoltat o activitate pastorésca fórté zelósa si marétiá, la carea trebuesce se amintim si infiintarea unui spital grandios, in apropierea Cesareei, numit Basiliade, pentru sustinerea carui'a spesá tóte venitele sale, tráind el insusi in cea mai mare se-

racia; ci el erá inca si stálpul ortodoxiei, al unitatii si pácii bisericesei, corespondând in scopul acest'a cu episcopii resaritalui si ai apusului, si opunându-se cu resolutiune si perseverantia la tóte incercările si amenintiarile, ce veniau atât din partea prefectului imparatesc *M o d e s t*, cât si din partea imperatului Valens, carele insusi a venit la Cesarea, in an. 372, pentruca se-l depuna si se-l trimita in esil. Dar acel'a, carele a trimis in destierare mai pre toti ceilalti episcopi ortodocsi, s'a uimit de marimea si atitudinea acestui aparatoriu neclatit al dreptei credintie, lasându-l in pace, in scaunul seu episcopesc.

Toti contimpuranii, cu exceptiunea ne'nsemnatului numer de contrari si pismuitori ce i-a avut, l-au admirat pre acest barbat rar, drept aceea scurt dupa mórtea sa a fost onorat cu epitetul „*c e l m a r e*“, si cu venerarea de sânt si invetiatoriu mare *e e u m e n i c* (mare dascal al lumei).

(Va armá.)

Dr. Tr. Puticiu.

Program'a

scólei superióre de fetitie a reuniunei femeilor romane din Arad si provincia.

I.

1. Reuniunea femeilor romane din Arad si provincia cu 1 Octom. 1890 st. n. deschide in Arad o scóla superióra de fete gr. or. romana de siese (6) clase cu limba de propunere limb'a romana, care este imbinata cu internat si in care se vor propune obiectele de invetiament preserise in legea de instructiune cu adausulu, ca prelanga acele obiecte se va mai propune: limb'a germana, limb'a franceza, piano si lucru de mana, in estensiunea recerintieloru pretinse de trebuintiele vietiei nóstre sociale.

2. Instructiunea in cele 4 clase inferióre se va predá dupa planul de invetiament edat de Consistoriulu eparhialu din Arad, ér in cele 2 clase din urma dupa planulu prescris de lege.

3. Corpulu didacticu alu acestei scóle se va compune: din un'a invetiátoria, cá directora, un'a a dóua invetiátoria ordinaria si din mai multi membri angajati ai corpului didactic dela institutul pedagogico-teologic.

4. Instructiunea in limb'a franceza si piano se va provedé prin institutori speciali.

II.

5. In acést'a scóla se vor primí eleve, cari au ajunsu etatea de 8 ani si au absolvatu celu pucinu dóue cursuri ale scólei elementare poporale; — elevele, cari se vor presentá — vor depune unu esamenu de primire si se vor impartí in clase dupa rezultatulu obtienutu.

6. Elevele acestei scóle pot fi interne si externe.

7. Internatulu se va elocá in localitatea scólei, si sub supraveghierea comitetului reuniunei si a consistoriului eparhialu gr. or. roman din Arad.

8. Elevele interne vor avea intrég'a provedere in institut.

9. Modulu de viétia in institutu se va regulá conform recerintielor higienice prin unu regulament de casa.

III.

10. Eleve din internatu au a solví pentru didactru, instructiune din studiile ordinare, precum si pentru intrég'a provedere si ingrijire din internatu o taxa anuala de 200 floreni, care este a se solví in 4 rate egale, si adeca: la 1 Octomvre 50 fl., la 1 Ianuarie 50 fl., la 1 Martie 50 fl., si la 1 Maiu asemenea 50 fl., — elevele externe au a solví unu didactru lunar de 2 fiorini solvindi in fiecare luna anticipative.

11. Acele eleve, cari vor luá instructiune din limb'a franceza si piano, afara de taxele si didactru de mai sus au a solví pentru fiecare studiu din aceste câte 2 fiorini la luna.

IV.

12. Elevele, cari se vor insiiuá la acestu institutu, vor avea a fi provediute cu tóte cartile de lipsa, cu requisite de scrisu si desemnu, precum si cu requisitele de cusutu si lucru de mana; — ér celea din internatu au se fie provediute cu:

- a) unu tiolu pe salte (matratiu)
- b) o cuverta de pat (covoru)
- c) 2 perini
- d) 4 fetie de perini
- e) unu tiolu séu ploponu de acoperitu
- f) 4 lepedée
- g) 6 stergarie
- h) 6 salvete

i) cutietu, furchitia, linguritia, unu paharu, unu lucru de spalatu, un'a perie de dinti, unu sapunu si doi pepteni.

l) Afara de aceste schimburile séu albiturile trebuintiose din fiecare câte $\frac{1}{2}$ de tutietu, precum si cu incaltiamintele si imbracamintele superióre trebuintiose.

13. Elevele, cari se presinta au a produce atestatu dela scól'a anterióra.

V.

14. Insinuarile se pot face pana la 1 Octom. st. n. 1890. la directiunea scólei superióre gr. or. romane de fete in Arad: cas'a cea nóua diecesana din piéti'a „Tökoly.“

Din siedinti'a comitet. reuniunei femeilor romane din Arad si provincia tienuta la 30. Iuliu st. n. 1890.

Aurella Belesiu, m. p.
presidenta.

Petru Truti'a, m. p.
secretarin.

Nr. 3153/1890.

Se apróba din partea Consistoriului cá senatu de scóle.

A r a d, din siedinti'a consistoriala tieuuta in 23. Iulie (4. Augustu) 1890.

*Din incredintiarea Présantiei Sale Domnului
Episcop diecesanu:*

I. Goldisiu, m. p.
protosincelu.

Protocolulu

adunarii generale a alumneului gr. ort. romanu din Timisiór'a, tienuta la 26 Augustu 1890, in Timisiór'a.

Nr. 1. La óra a 9 înainte de amédiadi vice-presidintele comitetului Dlu Emanuil Ungureanu deschide siedinti'a si face adunarii generale cunoscutu, cumca in intielesulu §-lui 9. din statute, Dlu Petru Anc'a vicariu protopopescu in Timisiór'a este designatu din partea Ven. Consistoriu gr. or. romanu din Aradu, cá comisariu consistorialu pentru a presidiá adunarii gen. convocate pe astadi; cu ducerea protocolului se insarcinéza notariulu comitetului Ioachim Boneca.

Nr. 2. Presedintele adunarii generale constata ca:

a) din partea comitetului a fost convocata adunarea generala in timpul prescristu de statute;

b) Cumca despre convocarea adunarii generale a fost incunosciintiatu Ilustritatea S'a Dlu episcopu Ioanu Metianu, cá presedintele permanentu al adunarilor generale ale alumneului si

c) Cumca despre tinerea adunarii generale a fost la timpul seu incunosciintiatu si capitanatulu orasiului Timisiór'a.

Nr. 3. Se alege o comisiune de 2 membri in persónele Dloru Ioanu Dobosianu si Iuliu Toti'a pentru inscrierea membrilor noi si primirea tacselor si ofertelor banale in favorulu alumneului.

Nr. 4. Se alege o comisiune de 3 membri in persónele Dloru Georgiu Creciunescu protopopu in Belintiu, Aurel Dragan vicariu protopopescu in Ciacova si Ioanu Marcu invetiatoriu in Bogsia pentru censurarea raportului comitetului alumnealu.

Nr. 5. Se alege doi barbati de incredere in persónele Dloru Pavel Rotariu si Ioan Istinu pentru autenticarea protocolului adunarii generale de astadi.

Nr. 6. Se cetesce raportulu comitetului alumnealu, din care resulta:

a) cumca alumneulu nationalu romanu este strformatu in alumneu confessionalu greco-orientalu si pus sub conducerea si control'a consistoriului gr. ort. roman din Arad si ca acést'a straformare este aprobata din partea ministeriului.

b) Cumca dela ultim'a adunare generala tienuta la 9 Augustu 1888 pana acuma, conducerea alumneului au functionatu regulat sub control'a consistoriului gr. ort. roman din Arad.

c) Cumca alumnistii a fost regulat intretienuti si in privinti'a portarei morale si a cercetarei scólei au fost supraveghiati; unu alumnistu in primul patrariu alu anului scol. espiratu neproducend calculi suficieni in scóla au fost eliminatu din alumneu;

d) Cumca Ven. Consistoriu a aprobatu statutele pentru administrarea alumneului.

e) Cumca socotile comitetului au fost censurate si aprobate din partea Ven. Consistoriu;

f) Cumca averea alumneului la 1 Iuliu 1890. a constat.:

1. din bani gata depusi spre fructificare la institutul de creditu „Timisiana“ cu libelele

Nr. 10 si 89.	6115 fl 93 cr.
2. In numerariu la comitet	26 „ 02 cr.
3. in efecte	800 „ — „
4. in pretensiuni private	446 „ — „
5. in tace restante la membri fondatori	289 „ 30 „
6. tace restante la membri ordinari	504 „ — „
7. un'a cassa de fer in valóre	60 „ — „

La olalta 8241 fl 25 cr.

g) Cumca libelele de depunere despre 6115 fl. 93 cr. si papirele in valóre de 800 fl. se pastréza in cass'a consistoriala din Arad.

h) Cumca dela 1. Iuliu pana la 25. august a mai incurt la comitet parte cá tace, parte cá offerte benevole inca 77 fl.; incat sum'a numerariului la comitet s'au urcat la 103 fl. 02 cr.

j) Cumca comitetulu propune din mijlócele alumneului adeca din tace incassande pe anulu 1890—1891 unu bugetu de 620 fl.

i) Cumca acést'a adunare generala are a alege unu comitetu nou pe 6 ani. — Raportulu comitetului se preda comisiunei de 3 spre censurare.

Nr. 7. Se cetesce rescriptulu Ilustratii sale Dlui Episcopu Ioan Metianu prin care incunosciintéza comitetulu cumca Ven. consistoriu din Arad a asignatu din mijlócele diecesei pe an. scolasticu 1890—91. unu ajutoriu de 1000 fl.

Decisu.

Se decide a-se luá in consideratiune la statoiria bugetului.

Nr. 8. Se cetesce statutele aprobate din partea Ven. consistoriu pentru administrarea alumneului, carii unanim se primesc si din partea adunarii generale.

Nr. 9. In sensulu statuteloru avend adunarea generala a designá jurnalele, in care se se publice publicarile alumneului.

Decisu.

Acést'a adunare generala decide ca publicatiunile alumneului se se publice in „Luminatoriul“ din Timisiór'a, in „Biserica si Scóla“ din Arad si in „Foi'a diecesana“ din Caransebesiu.

Nr. 10. Comisiunea pentru inscrierea de membri, prin raportorulu seu Ioan Dobosianu raportéza, cumca s'au inscristu 9 membri ordinari, dela cari a incassat 27 fl. si a mai colectat 8 fl. 70 cr. cari sume le si preda comitetului

Decisu.

Se ia cu multiamita spre sciintia si membri inscristi se dechiara de membri ordinari ai alumneului.

Nr. 11. Comisiunea de 3 pentru censurarea

raportului, raportéza prin raportorul seu Ioan Marcu si propune, éra adunarea generala :

Decisu.

a) decide a-se exprimá multiamita Ilustritatiei Sale Dlui Episcopu Ioan Metianu pentru zelul si bunavointi'a, cu carea s'au ingrijit de prosperarea alumneului si despre acést'a se fie Ilustritatea S'a din partea comitetului separatu incunoscintiat,

b) pe anulu scolasticu 1890—1891 se se sustiena 10 (diece) alumnisti;

c) bugetulu pe acest timpu se statoresece in sum'a de 1620 fl. v. a. : si adeca 1000 fl. din fondurile diecesane 620 fl. din venitele fondului alumneului,

d) comitetului alumneal se da absolutoriu pe timpul pana la adunarea de astadi.

e) Comitetul se procéda cu rigóre la incassarea pretensiunilor respective tacselor restante.

Nr. 12. Ajungend la ordinea dilei alegerea comitetului, se alege o comissiune de 4 membri in persónele Dlor Paul Rotariu, Georgiu Craciunescu, Aureliu Dragan si Ioanu Marcu, pentru a compune o lista a persónelor, alegende in comitet; acésta comissiune dupa consultare prin raportorul seu Pavel Rotariu propune éra,

Decisu.

Adunarea generala unanim alege pe 6 ani in comitetul alumneal de 7 membri ; de presidente pre Emanuil Ungurean, vicepresiedinte pre Petru Anc'a, notariu Ioachim Boncea, cassariu Ioanu Bandu, éra de membri Paul Rotariu, Georgiu Craciunescu si Ioan Istinu, care comitet a si primit actele alumneului.

Fiind agendele adunarii generale eshauriate comisariul consistorial dechiara siedinti'a de incheiata.

Dat cá mai sus.

Petru Anc'a, m. p.

Ioachim Boncea, m. p.
notariu.

S'au aflat corect si autenticat de comiss. verificatóre.

Timisiór'a la 20/VIII (1 Septemvre) 1890.

Ioan Istin, m. p.
barbat de incredere.

Paul Rotariu, m. p.
barbat de incredere.

Adunarea generala constituinta

a despartiemantului B.-Comlosiu a Reuniunei invetiatoriloru din dieces'a Aradului.

Suntem mandrii cand vedem, ca fortie singuratece se unesc pentru binele comunu, in specialu inse cand barbatii nostri de scóla se coaduna si consulta in afaceri scolare, pentru prosperarea culturai nóstre nationale.

Domineca in 9 ale l. c. s'a tinut in Comlosiulu-mare adunarea generala a despartiemantului B.-Comlosiu a reuniunei invetiatoresci din dieces'a Aradului.

Adunarei i-a premersu in preséra concertulu arangiatu de corpulu didacticu in onórea Prea On. Dnu pro-

topopu Paul Miulescu. Piesele quartete le-a esecutat cu succes chorul vocal diu loc. Concertului a premers serenad'a si imposantulu conductu de facile, facutu parintelui protopopu P. Miulescu.

Petrecerea a fost fórte animata si cercetata, erá e cununa de inteligenti romani din tóte rigiunele, asia cá si cum n'a mai vediut Comlosiulu.

Adunarea s'a deschis la 9 óre a m. prin parintele protopopu Paul Miulescu, carele prin cuvinte alese a caracterisat importantia caracterului confesionalu alu scóloru pentru cultur'a nóstra nationala.

Sub presidiulu adhoc alu Dlui Georgiu Serb s'a proces la constituirea biroului, alegandu-se — dupa e consultare mica — de presidentu Prea On. D. Paul Miulescu, vice presidentu Iuliu Vuia, notariu Petru Baran si G. Stefanovici, cassariu G. Serb. controlorlu Eutimie Bujor si bibliotecariu N. Popovici.

Dupa ce nou alesulu presidentu intre urari de se traésca si ocupa postulu, adunarea la propunerea membrului Iuliu Vuia intregesce biroulu prin alegerea a doue comisiuni un'a literara si alt'a organizatóre ; si anume in cea literara s'a ales Dsórele : Areti Ionasiu, Iulia Prohab si Petru Ferentiu, ér in cea organizatóre Georgiu Serb, Petru Avramuti si L. Trailescu.

Urmand la ordine disertatiunile, s'a dat cetire disertatiunei : „Scól'a confesionala si fondurile scolare“ de P. Vacarescu, carea s'a luat cu placere la cunoascintia.

S'a cetit apoi studiulu „Cultur'a femeii romane si scólele nóstre pentru fetitie“ de Iuliu Vuia, carea a fost ascultata cu viu interes, primindu-se unanim tóte tesele propuneri atinse la fine, cari se vor nainta Ven. consistoriu.

Dsióra Iulia Prohab a propus apoi in mod practic „Desvoltarea dicerei“ carea s'a luat cu placere la cunoascintia.

In conformitate cu §. 8. aline'a b) si f) adunarea a decis :

a) compunerea regulamentului afacerilor interne se concrede biroului.

b) resiedinti'a biroului reunuinei e Comlosiulu.

c) prossim'a adunare generala se se tina in Checi'a Romana, si in specialu privitoru la adunarile generali se se normedie in regulamentu, ca adunarea prima se se tina in septeman'a luminata, ér a doua in vacantie.

d) pentru prossim'a adunare se se iee studiulu Religiunei, insarcinandu-se biroulu spre acestu scop a redactá o instructiune asupra metodicei acestui studiu, compunand si unu planu asupra temeloru pertractande.

La propunerea membrului Iuliu Vuia, s'a decis a se luá cá teme libere pentru prossim'a adunare : a) cestuinea ortografiei in scólele primarie, si b) desvoltarea simtiului moralu in tenerime.

Tot la propunerea m. Vuia s'a decretat : emiterea unor colecte in favorul monumentului regretatului Constantin Diaconovici Loga.

In fine dupa ce s'a pertractat si alte cestiuini adunarea s'a redicat la 12^{1/2} óre p. m.

Cá óspeti la sedintia am observat pre Dnele : Ade-

laida Miulesu, R. Rasia, apoi Dni: Dr. R. Rosca. S. Andron, A. Sandu, I. Uzon, G. Balan, M. Pacatian s. a.

A fost in adevar o di de serbatore pentru Romanii din Torontal, concertul, petrecerea la carea ne-a delectat virtuosul Ilie Muntean cu music'a s'a din Ciacova, sedintiele adunarii insasi vor remanea vecinie imprimate in anima si memori'a nostra.

Iuliu Vui'a.

D I V E R S E.

* *Dar maiestaticu.* Maiestatea S'a pregratosulu nostru Monarchu a datu comunei nostre bisericesei din Curtacheriu spre scopul edificarii scolii din cassad'a S'a proprie sum'a de 100 fl. v. a.

* *Inscrierile la scól'a romana greco-orientala de fetitie cu internatu in Aradu* se vor eftepti in dilele: 1, 2, 3 si 4 Octomvre calend. nou anulu curentu in cancelari'a directiunei institutului (cas'a noua diecesana de arenda de langa biseric'a catedrala), ér prelegerile se vor incepe in 6 Octomvre calendariulu nou.

* *List'a* contribuiriloru pentru alumneulu gr. rom. din Timisiór'a dela 27 Iuniu pana la 26 Augustu 1890. parte cá tacese, parte cá oferte benevole: Pavel Rotariu din Timisiór'a 18 fl., Pompeiu Dore'a din Sustra 13 fl., Ioan Papp din Ghiroda 10 fl., Vincentiu Visoina din Alba-Iulia 6 fl., Nicolae Martinoviciu din Topolovetiu-mare 5 fl., Nicolae Dragan din St.-Mihaiul-Rom. 4 fl., Petru Anca din Maere, Emanuil Ungurean din Timisiór'a, Aureliu Popoviciu din Chisoda, Ioan Istinu din Mehala, Ioachim Boncea din Ghiroda, Toma Secosianu din Iadani, Andreiu Obageanu din Mehala, Chira Plavosinci din Mehala, Alexandru Crăciunescu din Chinez, Lucian Sepetianu din Chiseteu, Ioan Bandu din Mehala, Georgiu Craciunescu din Belintiu, Ilia Baia din Barateaz, Stefan Alexa din Giulvez, Vasile Vajantiu din Utvin, Ioan Marcu din Bogsia, Emericu Andreescu din Beregsen, Iuliu Totia din Partia, Aureliu Dragan din Ghilad, Iosif Nicolaeviciu din Ligid câte 3 fl., Ioan Nicolaeviciu din Mehala 2 fl., Iosif Novacu din Oravitia 1 fl., Ioan Dobosian din Siag 50 cr., Constantin Craciun din Lipova 50 cr., Simeon Faur din Chiseteu 60 cr., Nicolae Carabasiu din Seceani 50 cr., Iulian Prohabu din Checua-Rom 40 cr., Saveta Ionasiu din Comlosiul-mare 40 cr., Emilia Arsenoviciu din Fabric 40 cr., Busuioe Miu din Giroe 40 cr., Moise Gradinariu din Seceani 30 cr., Ilia Baia din Barateaz 80 cr., Damaschin Cosma din Topolovatiulu-mare 40 cr., Georgiu Puticiu din Feniak 50 cr. — Ioan Bandu m. p., cassariulu alumneului.

* *Snóva georgiana.* Imperatulu din Laodicea ér chioru. Elu avea la curte unu pictoru vestitu. Imperatulu avea picu pe densula si voia cá se'i gasésca o pricina cá se'lu omóre; de aceea ii dise intr'o di: — „Asi vré se'mi faci portretulu.“ Pictorulu inse se gandi asia: „Vedu eu, ca mi-s'a implinitu cu viéti'a. Déca voiu face pe imperatulu chioru, e se me omóre fiindca o se dica, ca am fostu prea indrasnetiu; si déca 'lu voiu face cu

amendoi ochii ér o se me omóre, fiind-ca o se dica, ca portretulu nu'i sémena.“ Omulu nostru se gandi multa, dér in sfersitu scapà de mórte. Lucra portretulu infatisindu pe imperatulu la venatóre, tragendu intr'unu cerbu cu o pusca si ochindu clipindu din ochiulu stângu, de care ér chioru.

* *Plóia artificiala.* O se avemu de aici incolu si plóia artificiala, acést'a, se intielege, numai in orasie. Inginerulu francesu Mansonky, intr'o brosiura ce a publicat'o in dilele acestea, arata planulu detailatu alu modului cum s'ar puté produce in orasie plóia artificiala. Elu propune ca in orasie, unde suntu conducte de apa, se se asiedie, din distantia in distantia, nisce mari cadu cu apa, din cari se se duca in tóte partile tievi gaurite si cari se se póta misicá. Deschidendu-se tievile, ap'a ar cadé cá plói'a din inaltime de 15—20 metri si astfelu ar udá o parte a stradei. Pana atunci comunicatiunea s'ar face pe cealalta jumetate a stradei. Dupa ce s'a udatu astfelu bine jumetatea stradei, ar veni rendulu pe cealalta jumetate.

EDICT.

Conform decisului Ven Consistoriu eparch. gr. or. rom. alu Aradului de dto 24 Augustu st. v. 1890 Nr. 3417 prin acésta e provocata Maria Ciorba din Chisineu, — carea nainte de acésta cu 3 ani au pribegit in lumea larga, si ubicatiunea nu-i se scie, — cá in terminu de 6 (siese) luni computatu dela prim'a publicare a acestui edict in organulu oficiosu alu eparchiei Aradului „Biseric'a si Scól'a“ cu atât mai vertosu se-se presenteze inaintea Scaunului protopresviteralu gr. or. rom. alu Chisineului in Chitighazu (Kétegyháza) cáci la din contra in procesulu divortialu intentat contra ei de catra barbatulu seu Georgiu-Emanuil-Cab'a, din Chisineu, conform §-lui 123 din Regulamentulu pentru procedur'a judecatorésca in cauzele matrimoniali — si in absenti'a ei se va aduce sententi'a meritoriala.

Chitighaz, (Kétegyháza) la 10 Septembre st. v. 1890.

Oficiulu protopresviteralu gr. or. rom. alu tract. Chisineu:

Petru Chirilescu, m. p.
protopresviteru.

C O N C U R S E.

Pentru indeplinirea postolui de invetiatoriu dela scól'a romana gr. or. confesionala nou infintiata in Aradu (suburbiulu Perneava), prin acésta se escrie concursu cu terminu pana la 11/23 Octomvre 1890. — pre langa urmatórele emoluminte:

- 1) 600 fl. salariu anualu solvind in rate lunari,
- 2) 70 fl. pentru lemne de foc din cari se va incaldi si localulu de invetiamentu,
- 3) Cuartiru liberu cu 3 incaperi dinpreuna cu apartinentiele recerute, si gradina de legumi.

Doritorii de ocupá acestu postu sunt poftiti a si ascerne recursele lor instruite conform statutului organicu si adresate Comitetului parochialu — pana la terminulu de mai sus — protopresbiterului si inspectorului scolariu cercualu Moise Bocsian in Arad.

Dela recurenti se pretinde testimoniu despre absolvarea alor 4 clase gimnasiale, reale sau civile.

Tot odata sunt pofitiți pana la diu'a alegerei tie-
nenda in **14/26 Octomvre a. c.** a se presentá in vre-o
Dumineca séu serbatóre in sft'a biserica catedrala din loc
pentru a-si manifestá desteritatea in cantarile rituale
si tipicu.

Aradu, in 9/21 Septemvre 1890.

Comitetulu parochialu.

Contielesu cu: **MOISE BOCSIAN**, m. p. protopopu insp.
scol. cerc.

—□—

Prin acést'a se deschide concursu pentru vacant'a
statiune invetiatorésca din **Cilu**, in inspectoratulu Buteniloru,
cu terminu de alegere la **7 Octomvre a. c. st. v**

Venitele impreunate cu acésta statiune sunt:

- a) in bani gata 150 fl.,
- b) rescumperarea fénului 15 fl.,
- c) conferintia si scripturistica 10 fl.
- d) curatoratulu 6 fl.
- e) 10 sinice grâu si 8 sinice cucuruзу.
- f) 40 metrii lemne din cari se incaldiesce si scól'a.
- g) accidentii dela inmormentari câte 30—50 cr.
- h) quartiru liberu si gradina de legume.

Recurentii se fie provediuti cu testimonie de cua-
lificatiune.

Cilu, la 8 Sept. 1890.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **CONSTANTINU GURBANU**,
m. p. inspect. cerc. de scóle.

—□—

Pe statiunea invetiatorésca dela clas'a II-a scólei
nóstre din **Barsa**, cu salariu de 300 fl. 8 sténgeni de
lemne si quartiru liberu cu gradina de legume, — prin
acést'a se deschide concursu cu terminu de alegere la
14 Octomvre a. c. st. v. — Recurentii au se fie prove-
diuti cu testimonie de cualificatiune.

Barsa, la 8 Septemvre 1890.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **CONSTANTINU GURBANU**,
m. p. inspect. cerc. de scóle.

—□—

Pe statiunea invetiatorésca vacanta din **Chertisiu**,
cu salariu anualu de 120 fl. 12 sinice bucate, 8 sten-
geni lemne, dóue cara de fenu, accidentii dela morti si
quartiru liberu cu gradina de legume — prin acést'a se
escrie concursu cu terminu de alegere la **14 l. c.** pe
cand recurentii si voru substerne recursese sale prove-
diute cu testimoniu de cualificatiune, pe calea oficiului
inspect. si se voru presentá vre odata la biserica din
locu spre a se face cunoscutu alegitoriloru.

Chertisiu, la 8 Septemvre, 1890.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **CONSTANTINU GURBANU**,
m. p. inspect. cerc. de scóle.

—□—

Pentru ocuparea definitiva a postului invetiatorescu
cl. II. de baeti a scólei conf. gr. or. rom. din **Comlosiulu-
mare** protteratulu B.-Comlosiu, prin acésta se escrie con-
cursu cu terminu de alegere pe dominec'a de **14/26 Oc-
tomvre a. c.**

Emolumintele sunt: 500 fl. v. a., 2 iugere pamentu
aratoriu, 3 stingini de pae, cortelu liberu cu 2 chilio, tinda,
camera si podrum, precum si jumetate gradina intravilana;
ér dela inmormentari 64 cr.

Dela reflectanti se pretinde a documentá: ca sunt
romani de religuinea gr. or., ca posed testimoniu prepa-

randialu si de calificatiune pentru posturi de cl. I. de
asemenea si din limb'a maghiara; ér asupra conduitei de
pana acum au a produce atestate osibite.

Recursese astmod instruite si adresate comitetului
parochialu au a-le substerne Prea On. Dnu Paul Miulescu,
protopopu in Nagy-Komlós, ér pana la alegere au a-sepre-
sentá in vre-o serbatóre ori Dumineca in biserica.

Comlosiulu-mare, la 8 Septemvre 1890.

In contielegere cu mine: **P. MIULESCU**, protopresbiteru
si inspectoru scolaru.

—□—

Devenindu ambele parochii de clasa II. din comun'a
Zarand, in cottulu Arad, protopresviteratulu Borosineului
vacante, pentru definitiv'a lor deplinire cu acésta se escrie
concursu cu terminu de alegere pe **18 Octomvre st.
v. 1890**.

Emoluminte pentru fiesce-care parochie sunt:

1. In bani gata 400 fl. solvindi in cuartele anuali.
2. Una sessiune pamentu estravilanu estimata in
250 fl.
3. Unu intravilan parochialu estimatu in 10 fl.
4. Alte venite sigure 50 fl.

Competentii pentru aceste parochii vor avea a pro-
duce testimoniu despre absolvirea cursuriloru teologice cu
succesu bun, si testimoniu regulatu de cualificatie pentru
parochiile de clasa II. avend recursese bine instruate a le
trimite subscrisului protopresbiteru in Borosineu (Boros-
jenó) celu multu pana la 27 Septemvre a. c. st. v. avend
inclusive 8 dile inainte de sinodulu electoralu cu strict'a
observare a §. 18. din regulamentululu pentru parochii a se
presentá in biserica din Zarand pentru a cantá respective
a celebrá si a cuventá, se observa ca alegandulu pre pa-
rochi'a repausatului parochu Iuliu Bragea conform §. 8.
din regulamentululu pentru parochii va avea a prestá ve-
duvei preotese jumetate din venitululu parochialu pana la
1 Septemvre 1891.

Dat din siedinti'a comitetului parochialu tienuta la
11 Septemvre 1890.

Comitetulu parochialu.

In presenti'a mea: **IOANU CORNEA**, m. p. protop.

—□—

Pentru deplinirea parochiei de class'a III. din **Temes-
Hodosiu**, — protopresviteratul Belintiului, — prin acést'a
se escrie concursu cu terminu de alegere pe
14/26 Octomvre a. c.

Emolumintele sunt: 32 jugere pamentu, parte ara-
toriu, parte fenatia; dela 85 numeri de case, stol'a usuata,
si câte 2/4 meti de bucate, parte grau, parte cucuruзу,
si locuintia libera cu 1 jugeru gradina de legume.

Recursese se se tramita pana inclusive 12/24
Octomvre a. c. Parintelui protopopu Georgiu Cre-
ciunescu in Belincez, p. u. Kiszetó; avend recurentii in
vre-o Dumineca a se presentá in biserica locala spre a si
aretá desteritatea, in cantari ori cuventari bisericesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **GEORGIU CRECIUNESCU**,
m. p. protopresviteru.

—□—

Alegerea de invetiatoriu dela scóla I-a veche din
comuna **Siclau**, in diu'a din 9/21 Septemvre 1890 nu s'au
potutu tiené din cauza ca nu s'au aretat nici unu recurent
cualificatu; — deci pre langa emolumintele si conditii-
nile stipulate in concursulu deja publicatu in Nrii 32, 33
si 34 a fóiei oficióse „Biserica si Scól'a“, se escrie din
nou concursu pe Dumineca **din 7/19 Octomvre 1890**.
cu aceia observare: ca la cas déca nu se vor aretá
nici acum recurenti cualificati se vor admite la alegere

si cei necualificati (preparandi absoluti) pre langa conditiunea ca dela alegere in termin de unu anu se produca essamenu de cualificatiune, ér alegerea respectivului numai atunceca va fi recomandata Ven. Consistoriu eparch. spre aprobare.

Recursele instruite conform prescrizeloru statutului organicu, pana in presér'a alegerii sunt a-se substerne Magnif. Dnu protopresbiteru si inspect. scol. Petru Chirilescu in Kétegyháza com. Békés.

Siclau, la 9.21 Septemvre 1890.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: PETRU CHIRILESCU, m. p. insp. scolariu.

—□—

Pentru indeplinirea definitiva a postului iuvetiatorescu vacantu, de la scól'a confesionala rom. gr. or. din comun'a bisericeasca Veresmortu, in protopresbiteratulu Lipovei, dieces'a Aradului, cottulu Carasiu-Severinu, se eserie concursu cu terminu de alegere pe 14.26 Octomvre, adeca pe Vinerea mare (cuvioasa Parascheva) anulu curinte st. v. Emolumintele inpreunate cu acestu postu sunt:

- a) in bani gata 107 fl. v. a.
- b) in naturale 60 masuri de cucuruзу in bómbe,
- c) pentru conferintia 10 fl.,
- d) pentru scripturistica 5 fl.,
- e) 32 metri de lemne, din care are a-se incaldi si scól'a,
- f) patru jugere de pamentu lunga padure fenati,
- g) sala de invetiamentu si gradina de legumi.

Doritori de a reflectá la acestu postu, vor avea a-si ascerne recurselu loru bine inzestrate in intielesulu statutului organicu, si anume: ca au absolvatu cursulu preparandialu, ca au depusu esamenu de cualificatiune, si de limb'a magiara, nu altu cum, adresate comitetului parochialu din Veresmortu se le subscérna M. On. Domn Demetriu Marcu inspectoru de scóle, per Soborsinu in Birchisiu, celu multu pana in 7.19 Octomvre, càci cele intrate mai tardiu nu se vor luá in considerare precum si a-se presentá la sant'a biserica in vre-o Dumineca sau serbatóre, pentru a-si aretá desteritatea in cantarile bisericesci si tipicu.

Veresmortu, la 5/17 Septemvre.

Mihailu Rubinoviciu, m. p.
pres. com. et sinedului parochialu
din Veresmortu.

In contielegere cu: DEMETRIU MARCU, m. p. ininspect. de scóle.

—□—

Conformu ordinatiunei Ven. Consistoriu eparch. din 6.18 Iuliu a. c. Nr. 2700. pentru definitiv'a deplinire a parochiei de classa I-a (prima) din Mace'a, (ingremiata in cottulu Aradului, protopresbiteratulu Chisineului) remasa vacanta de dupa reposatulu preotu Georgiu Bragea se eserie concursu cu terminu de alegere pe Duminec'a din 14 Octomvre st. v. 1890. adeca: pe diu'a serbatórei Cuv. Paraschiva.

Emolumintele sunt:

- 1) Una sessiune paméntu aretoriu; 2) Birulu indatinatu dela 160 numeri de case; dela cei cu pamentu una vica de gráu si una vica de orzu, éra dela cei cu case numai 1 vica de naturale (gráu, orzu au cucuruзу); 3) Stolele usuate dela aceea parochie, nu altecum si accidentiele stolari dela credinciosii grec. or. rom. de prin prejurulu satului (puste) apartinatori la aceea parochie.

Darea directa si cea comunala alesulu preotu le va suporta.

Competintii pentru acésta parochie vor avea a produce cualificatiunea prescrisa in §-lu 15. lit. a., din Regulamentulu pentru parochii, avendu recurselu bine instruate si adresate comitetului parochialu din Mace'a a-le substerne subscrisului protopresbiteru in Kétegyháza pana la 12 Octomvre st. v. a. c. éra pana la alegere in vre-o Dumineca séu serbatóre vor avea a-se presentá in Sta biserica din Mace'a spre a-si aretá desteritatea in cele bisericesci, — observandu-se ca alegandu'lu preotu conform §-lui 8 din Regulamentulu pentru parochii va avea a prestá veduvei preotese jumetate din venitululu parochiei pana inclusive la 21 Ianuariu st. v. 1891.

Datu din siedinti'a comit. paroch. tienuta la 4 Aug. st. v. 1890.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: PETRU CHIRILESCU, m. p. protopresbiteru.

—□—

Pentru postulu de capelanu langa neputintiosulu parochu din Mocirl'a, Petru Goldisiu, cu terminulu de alegere pe 24 Septemvre v. a. c. se eserie concursu cu dotatiunea parochiala:

- 1) pamentulu parochialu aratoriu 20 jug. à 10 fl. 200 fl.
- 2) Birulu parochialu 18 cubule á 5 fl. 90 fl.
- 3) Stolele indatinate 120 fl.

Din dotatiunea acésta, alegendulu capelanu va capetá diumetate din tot beneficiulu parochialu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si substerne petitulu instruitu cu documentele necesari si adresate comitetului parochialu din Mocirl'a la presbiterulu tractualu Petru Suci, in Ucuris (Ökrös) pana la terminulu mai sus indicat.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu PETRU SUCIU, m. p. ppresviterulu Belilui.

—□—

Se eserie pe statiunea vacanta inv. din Cef'a — ppresv. Tincei — cu terminu de alegere pe 3/15 Oct. a. c. pana cand recurrentii au a-si tramite recurselu subscrisului ppresviteru in Cef'a (Cséffa) adjustate cu testimoniu de cualificatiune si testim. dim limb'a magiara, presentandu-se pana la alegere in biserica locala, spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu.

Emolumintele, — pe langa observarea §-lui 74. din regulamentulu pentru invetiaemntu, — sunt:

- a) bani gat'a 112 fl. v. a. c) 12 cubule bucate grau si cucuruзу. c) pamentu aratoriu 7 jug. 754□ castr. d) pentru cumperarea si adusulu lemnelor de focu, din cari se va incaldi si scól'a, 60 fl. v. a. e) doi stangeni paie, f) stolele cantorali: de la inmormentari mari 1 fl. mici 50 cr., eununii, 50 cr., si alte accidentii mai mici. g) quartiru liberu cu doue chilii padimentate, cuina si camera, h) unu intravilanu si o canepisce.

Cef'a (Cséffa), 27 Aug. 8. Sept. 1890.

Comitetulu parochialu

prin: IOSIF VESS'A, m. p. protopresviteru.

—□—